

ΤΑΞΗ: Α' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Δευτέρα 2 Απριλίου 2018
Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

[Τα παιδιά με τα κλωνάρια]

Ήταν η ώρα του σούρουπου. Ένα αντρόγυνο κατέβαινε τη λεωφόρο πιασμένο μπράτσο, καθώς πορεύονταν τα ζευγάρια κάποιον άλλο καιρό. Το βάδισμά του ήταν κανονικό και λιγάκι βαρύ, ανάλογο με την ηλικία. Οι δυο μαζί πρέπει να έστριβαν τον κάβο του αιώνα.

Σε μια στιγμή ξεπροβαίνει μπροστά τους, σ' αντίθετη φορά, μια ανάλαφρη παρέα: Κοριτσόπουλα και παιδαρέλια ανάμεσα στα δεκαέξι και τα δεκαοχτώ τους. Γύριζαν από κάποιον εξοχικό περίπατο ή εκδρομή, γιατί κρατούσαν κλωνάρια, πρασινάδες. Ούτε λουλούδια αγκαλιές, ούτε μπουκέτα. Ίσα ίσα δυο τρία κλαριά, σύμβολα στεγνά, ένα είδος μαρτυρίας λακωνικής του τόπου απ' όπου έρχονταν. Η γενιά αυτή αγαπάει τη βραχυλογία, την κοφτή και σχεδόν βλοσυρή¹ υποδήλωση, κάθε μεγαλοστομία τη σιχαίνεται, ακόμα και στα λουλούδια, που είναι για τον άνθρωπο η πιο έμφυτη ερωτική σύνδεση. Οι νέοι προχωρούσαν σε ιδιότυπο σχηματισμό: Μπροστά τα κορίτσια, ξοπίσω τους τ' αγόρια... Το έβρισκαν φαίνεται πιο πρακτικό ή και πιο σύμφωνο με τον αντιλυρικό τους κόσμο.

Οι δυο γενιές, το ζευγάρι, η διμοιρία, αντικρίστηκαν, αντιπέρασαν. Όμως, στα μάτια του πρώτου, είχε απομείνει ένα ξάφνιασμα. Στάθηκαν, γύρισαν κατά πίσω, κοίταξαν το σχηματισμό που ξεμάκραινε με το γοργό του βήμα. Ξεκίνησαν πάλι.

- Είδες τα κορίτσια; είπε ο ένας. Πώς μας κοίταξαν!
- Αυτά πρόσεξα κι εγώ, έκανε η άλλη.

Αυτό τους είχε ξαφνιάσει. Όχι η αντίθεση στα χρόνια, το χτυπητό δίπτυχο που φέρνει, σε κάποια γραμμένη στιγμή, αντιμέτωπες τις γενιές. Εκείνο που τους είχε κρούσει, ήταν ο τρόπος που τους κοίταξαν τα κορίτσια ώσπου ν' αντιπεράσουν. Ίσα

στα μάτια, αδίσταχτα, καρφωτά. Και με κάτι σαν ατάραχη αναμέτρηση, που τη στόμωνε αδιόρατα μια δροσερή ειρωνεία.

Αναπόλησαν τότε άλλα αντικρίσματα, σε χρόνια περασμένα, πάλι ανάμεσα σε ηλικίες που έρχονταν και που έφευγαν. Ήταν διαφορετικά για να τα έχουν λησμονήσει. Αναθυμήθηκαν μάτια χλωρά, σαν και τούτα που είχαν περάσει, μονάχα λιγότερο αλύγιστα. Θέλησαν να είναι δίκαιοι, όσο τους περνούσε από το χέρι... Αυτά τα παιδιά βγαίνουν από έναν πόλεμο δίχως προηγούμενο. Έναν πόλεμο που απογύμνωσε όλες τις αξίες. Χωρίς να το ξέρουμε, χωρίς να το υπολογίσουμε βάλουμε σ' αυτόν την τιμή μας. **Διακηρύξαμε αρχές και τις ξεγράψαμε.** Υπάρχει εδώ ένα θέμα κύρους που μονάχοι μας το κλονίσαμε. Ο σεβασμός είναι μια τάξη αναγκαία για την ισορροπία της ζωής. Δεν είναι όμως επιταγή δίχως αντίκρισμα. Η υπεροχή πρέπει να έχει τα πειστήριά της πάντοτε έτοιμα, ακόμη κι αν δεν της τα ζητήσει ποτέ κανένας. Ήταν ένας καιρός όπου ο σεβασμός αξιωνόταν με το έτσι θέλω από εκείνον που τύχαινε να έχει ένα χρονικό και μόνο προβάδισμα. Ο κόσμος γνώρισε πρεσβύτερους ανάξιους, που απαιτούσαν το σεβασμό μόνο και μόνο γιατί είχαν την εξουσία να τον επιβάλουν. Ο καιρός αυτός, ας το πάρουμε απόφαση, έχει περάσει.

(Άγγελος Τερζάκης, «Προσανατολισμός στον Αιώνα», Εκδόσεις των Φίλων)

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

[Ο ρόλος των γονέων κατά την εφηβεία]

Τα χρόνια της εφηβείας αποτελούν πραγματικό μυστήριο για τους γονείς. Κάτι τέτοιο αποδεικνύεται από το γεγονός ότι παιδιά, λογικά μέχρι χθες, εξελίσσονται σε αιθεροβάμονες², οι εναλλαγές της διάθεσης είναι απότομες και αναπάντεχες, παιδιά προσεκτικά γίνονται ριψοκίνδυνα. Πολλές νέες μελέτες δίνουν εξηγήσεις για όλα αυτά τα θαυμαστά που συμβαίνουν. Απεικονιστικές μελέτες του εγκεφάλου ενισχύουν τα στοιχεία για τις ιδιομορφίες της εφηβικής ζωής. Η τελευταία μάλιστα επιστημονική προσέγγιση στα μυστήρια της εφηβείας συνυπολογίζει και τον ρόλο που πρέπει να διαδραματίσουν οι γονείς σε αυτή την τόσο ευάλωτη περίοδο της ζωής των παιδιών τους.

Η περίοδος ανάμεσα στα δεκατρία με δεκατέσσερα χρόνια, παραδείγματος χάρη, είναι μια περίοδος μεγάλης συναισθηματικής φόρτισης, κατά την οποία ο έφηβος γίνεται υπερβολικά ευαίσθητος στη γνώμη των ατόμων του περιβάλλοντός του, ευαισθησία που συχνά καταλήγει σε δάκρυα. Το κοινωνικό άγχος ενισχύεται αυτή την περίοδο και συνήθως είναι μία εποχή δακρύων. Μια καλή λύση για τους γονείς θα είναι να μάθουν στα παιδιά να διαβάζουν τις εκφράσεις των προσώπων των γύρω τους.

Επίσης, θα πρέπει οι γονείς να ενθαρρύνουν τα παιδιά να επιλέγουν τους φίλους τους με κριτήριο τα κοινά ενδιαφέροντα και να μάθουν να εγκαταλείπουν

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2018
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(ε)

όποιους από αυτούς είναι σκληροί. Τα παιδιά, επίσης, πρέπει να μάθουν να αποκαθιστούν τις φιλίες τους, ζητώντας συγγνώμη όταν αυτό χρειάζεται. Ανάμεσα στα 15 και στα 16 χρόνια, αντιθέτως, ο έφηβος γίνεται ριψοκίνδυνος, όπως αποδεικνύεται από μεγάλη μελέτη που πραγματοποιήθηκε στην Ολλανδία. Και πάλι είναι καλό να είναι ο γονιός κοντά στο παιδί του και να το υποστηρίζει. Όπως φαίνεται από εργαστηριακές μελέτες στους εφήβους που ήταν κοντά στους γονείς τους ενεργοποιείται λιγότερο μία περιοχή του εγκεφάλου που συνδέεται με τη ριψοκίνδυνη συμπεριφορά.

Αντιθέτως, από τα 17 ως τα 18 οι έφηβοι γίνονται ακόμα πιο έξυπνοι, μπορούν να κατανοήσουν καλύτερα τα συναισθήματα των άλλων και παρουσιάζουν ενσυναίσθηση.

(διασκευασμένο άρθρο από την εφημ. Καθημερινή, 26.08.2016)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

¹ βλοσυρή: επιθετική, εχθρική, αγριωπή.

² αιθεροβάμονες: ονειροπόλοι, αυτοί που κινούνται εκτός πραγματικότητας.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- A.1.** Γιατί, σύμφωνα με τον Άγγελο Τερζάκη, ο σεβασμός δεν είναι «επιταγή δίχως αντίκρισμα»; Να απαντήσετε σε μία παράγραφο 60 - 80 λέξεων.

ΜΟΝΑΔΕΣ 11

- A.2. α.** Να συντάξετε μία παράγραφο 50-60 λέξεων στην οποία να χρησιμοποιήσετε τις λέξεις - φράσεις που ακολουθούν (μπορείτε να διαφοροποιήσετε τον γραμματικό τύπο των λέξεων/φράσεων που σας δίνονται ως προς τον αριθμό, την πτώση, το γένος κ.λπ):
αντιμέτωπες τις γενιές, ειρωνεία, σεβασμός, συναισθηματικής φόρτισης.

ΜΟΝΑΔΕΣ 8

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2018
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(ε)

A.2. β. Να ελέγξετε την ορθότητα των παρακάτω προτάσεων, σύμφωνα με το πρώτο κείμενο, σημειώνοντας την ένδειξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στην καθεμία και να αιτιολογήσετε τον χαρακτηρισμό σας με μία σύντομη παράγραφο, στην οποία μπορείτε να αξιοποιήσετε και αυτούσιες φράσεις ή αποσπάσματα του κειμένου.

1. Το βλέμμα των κοριτσιών της παρέας, σύμφωνα με την εκτίμηση των ηλικιωμένων, διακρινόταν από σεβασμό και θαυμασμό προς αυτούς.
2. Το ζευγάρι των ηλικιωμένων δικαιολόγησε το βλέμμα των νεοτέρων.
3. Οι ηλικιωμένοι θεωρούν ότι το κριτήριο της ηλικίας αρκεί να «γεννήσει» τον σεβασμό από την πλευρά των νεοτέρων.

ΜΟΝΑΔΕΣ 6

B.1. α. Ποια είναι τα δομικά στοιχεία της πρώτης (1^{ης}) παραγράφου του κειμένου Β;

ΜΟΝΑΔΕΣ 3

B.1. β. Να εντοπίσετε τον τρόπο ανάπτυξης στην ίδια παράγραφο, αιτιολογώντας την απάντησή σας.

ΜΟΝΑΔΕΣ 2**ΜΟΝΑΔΕΣ 5**

B.2. α. «*Διακηρύξαμε αρχές και τις ξεγράψαμε*»: Να αιτιολογήσετε την επιλογή της σύνταξης (ενεργητική - παθητική) από τον συγγραφέα στην παραπάνω περίοδο λόγου (μονάδες 3) και να τη μετατρέψετε στην αντίστροφη (μονάδες 3).

ΜΟΝΑΔΕΣ 6

B.2. β. Στη δεύτερη (2^η) παράγραφο του Κειμένου Α να εντοπίσετε ένα τμήμα του λόγου με *περιγραφή* (μονάδα 1) και να εξηγήσετε την επιλογή της από τον συγγραφέα (μονάδες 2).

ΜΟΝΑΔΕΣ 3

B.3. α. Διατηρώντας ως δεύτερο συνθετικό το «-λέγουν» να συνθέσετε τρία (3) νέα ρήματα. Στη συνέχεια να γράψετε τρεις (3) νέες προτάσεις, χρησιμοποιώντας αντίστοιχα καθένα από τα ρήματα που συνθέσατε.

ΜΟΝΑΔΕΣ 6

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2018
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(ε)

- B.3.** β. «Σε μια στιγμή ξεπροβαίνει μπροστά τους, σ' αντίθετη φορά, μια ανάλαφρη παρέα». Η λέξη «ανάλαφρη» αξιοποιείται δηλωτικά/κυριολεκτικά ή συνυποδηλωτικά/μεταφορικά (μονάδα 1); Να τη χρησιμοποιήσετε σε μία δική σας πρόταση, αξιοποιώντας την άλλη λειτουργία της γλώσσας. (μονάδα 1)

ΜΟΝΑΔΕΣ 2

- B.4.** Να αντικαταστήσετε τις υπογραμμισμένες λέξεις με μία άλλη συνώνυμη, με βάση τη σημασία της στο κείμενο.
1. Οι νέοι προχωρούσαν σε ιδιότυπο σχηματισμό.
 2. Ήταν διαφορετικά για να τα έχουν λησμονήσει.
 3. Το κοινωνικό άγχος ενισχύεται αυτή την περίοδο.

ΜΟΝΑΔΕΣ 3

- Γ.** Σε ημερίδα που διοργανώνει ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων του σχολείου σας με θέμα «Χάσμα Γενεών», ως εκπρόσωπος των μαθητών, παρουσιάζετε φαινόμενα που επιβεβαιώνουν καθημερινά ότι η διαφορά γενεών συχνά μετασχηματίζεται σε χάσμα και προτείνετε τρόπους γεφύρωσής του. Η ομιλία σας να έχει έκταση 400 λέξεων.

ΜΟΝΑΔΕΣ 50**Σας ευχόμαστε καλή επιτυχία!!**